



Yayın Tarihi: 12.10.2022 - Yazar: Ferdi Asım Hellaç

# Serbest bölgelerde şirket kurmanın avantajları ve şirket kuruluşu

Serbest bölgeler, mevzuat itibarıyla Serbest Bölgeler Kanunu, Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliği ve Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü Genelgesi kapsamında düzenlenmektedir. Serbest Bölgelerde şirket kurmak, şirketler için pek çok avantaj taşımakta olup, konuya ilişkin olarak hazırladığımız genel bilgilerin ilginizi çekebileceğini düşünüyoruz.

## 1. Serbest Bölgelerde Kimler Faaliyette Bulunabilir?

Serbest bölgelerde yerli veya yabancı gerçek veya yabancı tüzel kişiler gerekli prosedürleri sağlayıp faaliyet ruhsatı olarak faaliyette bulunabilirler. Serbest bölgelerde faaliyet gösterecek tüzel kişiler için yerli veya yabancı sermaye sınırlaması yoktur. Serbest bölgede sağlanan muafiyet ve teşvikler açısından da yerli veya yabancı sermaye ayrımı yapılmaz.

Yatırımcılar, münhasıran serbest bölgede faaliyet göstermek şartıyla ve serbest bölgeyi şirketin adresi göstererek şirket kurabilirler.

## 2. Serbest Bölgede Şirket Kurmanın Avantajları Nelerdir?

### 2.1. Serbest bölgelerin Türkiye Gümrük Bölgesi dışında olduklarının kabul edilmesinin sağladığı avantajları:

Serbest bölgeler, Serbest Bölgeler Kanunu'nun 6. maddesine göre Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin gerçekleşeceği tarihe kadar, gümrük rejimleri bakımından Türkiye Gümrük Bölgesi dışında oldukları kabul edilmektedir. Menşe hükümlerinin uygulanması bakımından ise Türkiye Gümrük Bölgesi sayılırlar. Bu nedenle, Türkiye'den serbest bölgeye sevk edilen mallar ile serbest bölgeden Türkiye'ye sevk edilen mallar dış ticaret rejimine tabi tutulurlar. Ancak, serbest bölgeler ile diğer ülkeler ve serbest bölgeler arasında dış ticaret rejimi uygulanmaz. Türkiye'den serbest bölgeye satılan mallar ihracat rejimine, serbest bölgeden Türkiye'ye satılan mallar ise ithalat rejimine tabidirler.

Serbest Bölge Kanunu'na göre, serbest bölgelerin Türkiye Gümrük Bölgesi dışında oldukları kabul edilmesine bağlı olarak ülke içinde yürürlükte bulunan bazı kanunlar serbest bölgelerde uygulanmayacaktır. Serbest bölgede uygulanmayan mevzuat hükümleri şöyledir:

- Gümrük ve kambiyo mükelleflerine dair mevzuat hükümleri,
- 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun,
- 4875 Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu,



- 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun ölüm ve yangın halleri, kanalizasyon inşa ve tamiri ile içme, kullanma, endüstri suyunu sağlamaya ve gaz, su, elektrik sarfiyatı denetlemeye yönelik maddeleri dışında kalan hükümleri,
- 5682 sayılı Pasaport Kanunu,
- 5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet Ve Seyahatları Hakkında Kanun,
- Diğer kanunların, Serbest Bölgeler Kanunu'na aykırı hükümleri,
- 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu.

## **2.2. Serbest bölgede faaliyet gösteren şirketlere ilişkin vergilendirme açısından avantajlar:**

### **2.2.1. Kurumlar/Gelir Vergisi açısından:**

Serbest bölgede faaliyet gösteren tüzel kişilerin kurumlar vergisi istisnaları faaliyet belgesini edinme tarihlerine ve faaliyet konularına göre farklılık göstermektedir.

Serbest Bölgeler Kanunu geçici 3. maddesine göre 06.02.2004 tarihi itibarıyla faaliyet ruhsatına sahip kişiler, serbest bölgede gerçekleştirdikleri faaliyetler dolayısıyla elde ettikleri kazançları, faaliyet ruhsat süreleri ile sınırlı olmak üzere kurumlar ve gelir vergisinden muaftır.

Faaliyet ruhsatını 06.02.2004 tarihinden sonra edinen kişilerin ise Serbest Bölgeler Kanunu geçici 3. maddesine göre üretim faaliyetlerinde bulunmaları halinde, Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin gerçekleşeceği tarihi içeren yılın vergilendirme döneminin sonuna kadar, serbest bölgede imal ettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri kazançları kurumlar ve gelir vergisinden muaftır. Bu bölgede üretilen ürünlerin FOB (Free on Board) bedelinin en az %85'ini yurtdışına ihraç eden kişilerin istihdam ettikleri personele ödedikleri ücretler gelir vergisinden müstesnadır.

Serbest bölgelerde üretim faaliyetlerinde bulunan kişilerin serbest bölgede gerçekleştirdikleri faaliyetlerle ilgili olarak yapılan işlemler ve düzenlenen kâğıtlar damga vergisi ve harçlardan muaftır.

### **2.2.2. Katma Değer Vergisi (KDV) açısından:**

Türkiye'den serbest bölgeye satılan mallar ihracat rejimine tabi olması nedeniyle KDV'den muaftır. Yine, serbest bölge hükümlerinin uygulandığı malların teslimi de KDV'den müstesnadır.

### **2.2.3. Çifte Vergilendirme açısından:**

Serbest bölgede faaliyette bulunan şirketler Türkiye'nin taraf olduğu Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması Hükümlerinden yararlanabilmektedirler.

### **2.2.4. Gümrük Vergisi açısından:**

Serbest bölgeye getirilen Türkiye veya Avrupa Birliği menşeli ya da buralarda serbest dolaşımda bulunan malların, serbest dolaşımda bulunma statüsü değişmediğinden, Türkiye'ye veya Avrupa Birliği üyesi ülkelere girişinde gümrük



vergisi ödenmez. Ayrıca üçüncü ülke menşeli malların serbest bölgeye girişinde ve bu malların Türkiye veya Avrupa Birliği üyesi ülkeler dışındaki üçüncü ülkelere gönderilmesi halinde de gümrük vergisi ödenmez. Ancak serbest bölgeden Türkiye'ye veya AB üyesi ülkelere gönderilen serbest dolaşım durumunda olmayan üçüncü ülke menşeli mallar için Ortak Gümrük Tarifesi'nde belirtilen oran üzerinden gümrük vergisi ödenir.

### **2.3. Para transferi açısından avantajlar:**

Serbest bölge faaliyetlerinden elde edilen kazanç ve gelirler, hiçbir izne tabi olmaksızın yurt dışına veya Türkiye'ye serbestçe transfer edilebilmektedir.

Ayrıca, bölgelerde sarf malzemelerinin en kısa sürede teminini sağlayabilmek amacıyla bedeli 5000 ABD Doları veya karşılığı Türk Lirasını geçmeyen Türkiye mahreçli mallar, isteğe bağlı olarak ihracat işlemine tabi tutulmayabilir.

**2.4.** Gümrük ve kambiyo mükellefiyetlerine dair mevzuat hükümleri ile üretici işletmelerin talepleri hariç olmak üzere, fiyat, kalite ve standartlarla ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarına verilen yetkiler serbest bölgelerde uygulanmamaktadır.

## **3. Serbest Bölgede Şirket Kurarak Faaliyet Göstermek İsteyen Kişiler Neler Yapmalıdır?**

### **3.1. Serbest Bölgede Şirket Kurarak Faaliyet Göstermek İsteyen Firmaların Ana Sözleşmesi 1998/4 Sayılı Genelge'ye Uygun Olmalıdır.**

Serbest bölgede şirket kurarak faaliyet gösterecek olan şirketlerin ise şirketleriniz kurarken bazı hususlara dikkat etmesi gerekmektedir. Öncelikle şirketin, ana sözleşmesinin "Faaliyet Ruhsat Müracaatlarının Değerlendirilmesi, Şube, Şube Adresli Firma" başlıklı 1998/4 sayılı Genelge'ye uygun olarak hazırlanması gerekir. Bahse konu genelgeye göre şirket ana sözleşmesinde aşağıdaki hususların yer alması gereklidir:

- Serbest bölge adresli şirket ana sözleşmesi düzenlenmesine ilişkin hususları düzenleyen "Faaliyet Ruhsat Müracaatlarının Değerlendirilmesi, Şube, Şube Adresli Firma" başlıklı 1998/4 sayılı Genelge'ye göre şirket unvanının serbest bölge faaliyetine uygun olarak belirlenerek, "Amaç ve Konu" başlıklı maddenin bu kapsamda düzenlenmesi gerekmektedir.
- Şirket Ana Sözleşmesinin "Unvan", "Amaç ve Konu" ve ilgili başlıkları altında yer alacak hükümlerde "ithalat" ve "ihracat" sözcükleri yerine "alım-satım" ifadesinin kullanılması gerekmektedir.
- "Amaç ve Konu" başlığı altında şirketin iştiğal konuları sıralanırken bir yandan müracaat edilen serbest bölgenin özelliklerinin gözü önünde tutulması, diğer yandan bölgeye sokulması yasak olan mallara yer verilmemesi gerekmektedir. Müracaat formunun alım satım ve üretim bölümleri ile "Amaç ve Konu" uyumlu olmalıdır.
- "Şirketin merkezi" başlıklı maddenin, "*Şirketin merkezi.....'dedir. Adresi..... Serbest Bölgesi .....'dir. Adres değişikliğinde yeni adres ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nde ilan ettirilir ve ayrıca Dış Ticaret Müsteşarlığı'na (Ekonomi Bakanlığı-Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü) bildirilir. Tescil ve ilan edilmiş adresinden ayrılmış olmasına rağmen, yeni adresini süresi içerisinde tescil ettirmemiş şirket için bu durum fesih sebebi sayılır. Şirket Türkiye'nin başka bir yerinde aynı ticari unvanla (serbest bölge hariç) ticari faaliyette bulunamaz ve şube açamaz. Ancak Dış Ticaret Müsteşarlığı'ndan (Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü) izin almak kaydıyla yurt dışında veya başka bir serbest bölgede şube açabilir.*"



şeklinde düzenlenmesi gerekmektedir.

- Şirketin süresi, en az faaliyet ruhsatı süresi kadar olacak şekilde düzenlenmelidir.
- Şirket ana sözleşme taslağına “*Ana Sözleşme Değişiklikleri: Şirket bu ana sözleşme üzerinde unvan, amaç ve konu, merkez, süre başlıkları altında yapmak istediğı her türlü değişiklik için şirket yetkili organlarınca karar alınmasını müteakip, bu kararları ticaret sicilinde tescil ettirmeden önce Dış Ticaret Müsteşarlığı’nın (Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü) onayını alır.*” maddesinin eklenmesi gerekmektedir.

1998/4 sayılı Genelge’ye uygun olarak hazırlanan ana sözleşme taslağı, şirketin serbest bölgede faaliyet gösterebilmesi için zorunlu olan faaliyet ruhsatını almak için yapılacak başvuruda diğer gerekli belgelerle birlikte Serbest Bölge Müdürlüğü’ne sunulur.

### **3.2. Serbest Bölgelerde Faaliyette Bulunmak İsteyen Firmalar Faaliyet Ruhsatı Almak Zorundadırlar.**

Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliğı’nin 11. maddesine göre serbest bölgelerde faaliyette bulunmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, **faaliyet ruhsatı almak zorundadırlar**. Faaliyet ruhsatı almak için **Faaliyet Ruhsatı Müracaat Formu’nun doldurmaları, form ile birlikte gerekli belgeleri forma eklemeleri ve faaliyet ruhsatı müracaat ücretini Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki Serbest Bölgeler Özel Hesabına yatırmaları gerekmektedir**. (Faaliyet ruhsatı ücreti, Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 2009/3 sayılı Genelge’ye faaliyet ruhsatı müracaat formuna göre hem kiracı şirketler hem yatırımcı şirketler için **5.000 Amerikan Doları’dır** ve bu rakam halen uygulanmaktadır.) Faaliyet ruhsatı başvurusu, form ve ekleriyle birlikte Serbest Bölge Müdürlüğü’ne yapılmalıdır. Başvuru sahipleri başvurularını doğrudan yapabilecekleri gibi taahhütlü olarak posta yoluyla göndermeleri de mümkündür. Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliğı’ne göre Faaliyet Ruhsatı Müracaat Formu ve eklerinin Serbest Bölge Müdürlüğü’ne gönderilmesi ve faaliyet ruhsatı müracaat ücretinin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki Serbest Bölgeler Özel Hesabına yatırılmasıyla müracaat yapılmış olur.

Faaliyet Ruhsatı Müracaat Formu’na eklenmesi gereken belgeler şöyledir:

- Müracaatta bulunan gerçek veya tüzel kişi ve serbest bölge faaliyeti hakkında açıklayıcı bilgilere ayrı bir sayfada yer verilmelidir.
- İmza sahibinin yetki belgesi ve imza sirküleri ile eğer varsa şirket temsilcisinin yetki belgesi ve imza beyannamesi,
- Eđer müracaatta bulunan tüzel kişi;

- Hâlihazırda kurulmuş bir şirketse, şirketin kuruluş ilanı ile son sermaye ve ortaklık yapısının yayımlandığı Türkiye Ticaret Sicili Gazeteleri ve Ticaret ve/veya Sanayi Odası Kaydı (Yabancı şirket için kendi ülkelerinde geçerli olan kuruluş belgesinin Türkiye’nin o ülkedeki temsilciğince onaylı örneğı),

#### **- Serbest bölgede kurulacak bir firmaysa, şirket ana sözleşme taslağı,**

- Şirkete ilişkin son üç yıllık bilanço ve kar-zarar cetvelleri,
- Faaliyet Ruhsatı ücretinin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’na yatırıldığını gösteren banka dekontunun aslı ve fotokopisi,
- Müracaatta bulunan tarafından son üç yılda Türkiye’ye getirilen döviz tutarını gösterir belge (varsa),



- Banka ve finansal kiralama kuruluşları için BDDK-Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu'ndan, sigorta kuruluşları için Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü'nden alınan izin belgesi,
- Doldurulmuş Faaliyet Ruhsatı Müracaat Formunun aslı ve bir fotokopisi.

Serbest Bölge Müdürlüğü, serbest bölgeyi işleten kuruluşun da görüşünü aldıktan sonra, faaliyet ruhsatı başvurusunu kendi görüşüyle birlikte Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü'ne intikal ettirir. Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü, başvuruyu değerlendirir.

Faaliyet ruhsatı verilmesini uygun görmesi halinde, bu durum başvuruda bulunana yazılı olarak bildirilir ve faaliyetini sürdüreceği işyerinin teminine yönelik olarak yapılacak sözleşmenin bir örneği ile gerekli diğer belgeleri Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğe iletmesi için 30 günlük süre tanınır. Faaliyet ruhsatı alması uygun görülenler, faaliyetini sürdüreceği işyerini, açık alan kiralayarak veya arazisi özel sektöre ait bazı serbest bölgelerde ise arazi veya işyeri satın alarak temin edebilirler. Bu durumda, faaliyet ruhsatı alması uygun görülen şirketler, 30 gün içinde açık alan kiralayacak iseler serbest bölgede kiralama ruhsatına sahip herhangi bir kuruluş ile kira sözleşmeleri yapmaları gerekmektedir. Arazisi özel sektöre ait bazı bölgelerde ise arazi veya işyeri satın almak isteyen faaliyet ruhsatı alması uygun görülen şirketler, yine 30 gün içinde, serbest bölge işletici kuruluşu ile satış sözleşmesi yapmaları gerekmektedir. İlgili Serbest Bölge Müdürlüğüne onaylanan işyerinin teminine yönelik sözleşmenin bir örneği Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü'ne iletir ve 30 günlük süre içinde faaliyetini sürdüreceği işyerinin teminine yönelik gerekli sözleşmeyi yapan şirketler adına faaliyet raporu düzenlenir.

**İşyerinin teminine yönelik sözleşmenin bir örneğinin 30 gün içerisinde gönderilmemesi halinde “Faaliyet Ruhsatı” alma hakkı kaybedilir, dosya işleminden kaldırılır ve müracaat ücreti Serbest Bölgeler Özel Hesaba irat kaydedilir.**

Müracaatın değerlendirilmesi sonucunda “Faaliyet Ruhsatı” verilmesi uygun bulunmayanlara bu durum yazılı olarak bildirilir ve yatırılan müracaat ücreti iade edilir.

Faaliyet ruhsatı, **serbest bölgede kiracı firmalardan üretim faaliyetinde bulunacaklar için 20 yıl süreyle, diğer faaliyet alanlarına ilişkin olarak 15 yıl süreyle verilir. Yatırımcı firmalar için üretim faaliyetlerinde bulunacaklar için 45 yıl, diğer faaliyetlerde bulunacaklar için 30 yıl süreyle faaliyet ruhsatı verilir.**

Faaliyet ruhsatı süresinin dolması halinde, faaliyet ruhsatlarını yenileyecek şirketler Faaliyet ruhsatı ücretini (5.000 Amerikan Doları) tekrar ödemeleri gerekmektedir.

**3.3. Serbest Bölgede Şirket Kurarak Faaliyet Göstermek İsteyen Tüzel Kişiler Faaliyet Ruhsatını Aldıktan Sonra Şirket Kurma Aşamasına Geçebilirler.**

1998/4 sayılı Genelge'ye uygun olarak hazırlanan ana sözleşme, Faaliyet Ruhsatı Müracaat Formu ve forma eklenmesi gereken evraklarla birlikte Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü'ne gönderilir. Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü tarafından başvuruya ilişkin uygunluk yazısı gelmesine müteakip şirket kuruluşuna ilişkin gerekli diğer belgelerle birlikte şirket kuruluşu için ticaret siciline başvurulur. Kurulmak istenen şirket, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uygun olarak kurulup serbest bölgede faaliyetlerine başlayabilir.



## Ferdi Asım Hellaç Mali Müşavir



**Kaynak:** kesikli.com.tr

Sorunuz varsa, sorunuzu **buradan** ekleyebilirsiniz. Sorunuz değerlendirildikten sonra en kısa sürede tarafınıza geri bildirim yapılacaktır.

Online danışmanlık hizmeti satın almak istiyorsanız **buraya** tıklayınız veya daha fazla bilgi almak için bizimle **iletişime** geçiniz.

**Kaynak** : <https://hellac.com/blogdetay/serbest-bolgelerde-sirket-kurmanin-avantajlari-ve-sirket-kurulusu>

**Erişim Tarihi** : 25.06.2026